

Комунальний заклад освіти
«Фінансово-економічний ліцей»
Дніпропетровської міської ради

Книга і комп'ютер

Екскурсія до бібліотеки

З досвіду роботи
бібліотекаря КЗО «ФЕЛ»
Марехи В.О.

м. Дніпропетровськ, 2011

- Друзі! Нам з вами пощастило жити у столітті інформації.
Що ми розуміємо під словом «інформація»? *(Відповіді дітей)*.

Так, ми оточені інформацією завжди: коли читаємо книги, слухаємо радіо, дивимося телевізор, спілкуємося між собою. Запитання, відповіді, прохання, посмішки, рухи – все це є передавання інформації. Взагалі, необхідність висловлювати і передавати інформацію привела до появи мови, писемності, мистецтва; викликала до життя книгодрукування, телебачення, обчислювальну техніку.

Технічний прогрес приніс нові засоби комунікації, тобто засоби спілкування. А разом з ними – нові цінності. Першим проривом у цьому напрямку стала книга, пізніше – періодичні друковані видання, потім – телеграф, радіо, телебачення і, нарешті, Інтернет. На початку ХХІ століття книга і комп'ютер є найавторитетнішими джерелами інформації. Саме про них ми сьогодні і поговоримо.

- Згадаємо, коли ж з'явилася перша книга? *(Відповіді дітей)*.

(4-3 тисячоліття до н.е.)

- Чим книга прислужилася людству? *(Відповіді дітей)*.

(У книгах відображена історія людства, його досвід, думки, почуття тощо)

Згадаймо, як любили і поважали книгу наші предки.

Книга – мій прекрасний квітник, в якому

Розпускаються бутони троянд,

Книга – мій сад, який приносить

Сто тисяч різноманітних плодів.

Книга – моє червоне небо, що посилає перли

З кожної краплини, мов із мушлі.

Копальня моя багата, в якій срібла і

Золота безліч, - книга.

Так по-східному пишномовно вимовився про книгу туркменський поет Садик.

Арабське прислів'я вторить йому: *«Книга – сад, що вміщується в кишені».*

«Дім, в якому немає книг, подібний до тіла, позбутого душі», - казав Цицерон.

У Лаврентівському літопису 1037 року читаємо: *«Велика користь буває від учення книжного. Книги – це ріки, що наповнюють світ, це джерела мудрості, адже в них глибина незмірна, пірнаючи в яку, добуваєш дорогі перли».*

Французький філософ Дідро висловлювався так: *«Люди перестають мислити, коли перестають читати».*

Тривалий час книга була єдиним і основним джерелом інформації. Та світ змінюється. Сьогодні його заповнили комп'ютери.

- Чи знаєте ви, що означає слово «абак»? *(Відповіді дітей)*. (Від грец. «авах» - дошка, поділена на смуги, де пересувалися камінці з метою арифметичних розрахунків. Щось на зразок рахівниці).

Саме від цього примітивного приладу для рахунків бере початок історія обчислювальної техніки, історія комп'ютера.

Комп'ютери стали активно заповнювати наше життя після Другої світової війни. До 1960 року в усьому світі використовувалося не більше 7 тисяч комп'ютерів. В 1993 році настав історичний перелом, коли вперше обсяг виробництва персональних комп'ютерів перевищив обсяг виробництва легкових автомобілів і досягнув 35, 4 млн. одиниць.

- Де ж застосовуються комп'ютери? *(Відповіді дітей)*.

Та практично всюди: в установах, банках, школах, лікарнях, у побуті; Сучасний комп'ютер пише музику і вірші, грає в шахи, розмовляє. Він практично вміє робити все те, що й людина.

Сьогодні світ переживає процес бурхливої інформатизації: стрімко зростає кількість інформації, фантастично розвивається електронно-обчислювальна техніка, що робить інформацію доступною практично кожному. Вчені говорять про «інформаційний вибух», «інформаційну революцію», «інформаційну цивілізацію».

- Як же змінилася книга в наш час? *(Відповіді дітей)*.

Ви вже, мабуть, не тільки чули про існування електронних книг, а дехто з вас користується ними. Електронну книгу можна покласти до сумки чи рюкзака. Вона працює на батарейках і від мережі. Це одночасно і книга, і бібліотека, і віртуальний книжковий магазин, де можна вибирати і замовляти книги. Пам'ять такої книги зберігає одночасно близько 30 книг по 500 сторінок кожна. Досить провести по екрану пальцем, щоб підібрати книгу чи газету, збільшити розмір букв, знайти значення незрозумілого слова у словнику.

Останнє досягнення комп'ютерних технологій – «жива» книга (Living Book).

За допомогою комп'ютера можна не лише читати текст і переглядати малюнки, а й чути голоси персонажів, «оживляти» ілюстрації, грати в цікаві ігри. Навіть є такі електронні книжки-ігри, які дають можливість не тільки познайомитися з авторським варіантом твору, а й самому впливати на хід сюжету.

- Як ви гадаєте, у майбутньому друкована книга залишиться чи її замінить комп'ютер? *(Відповіді дітей)*.

Дякую за цікаві відповіді. Гадаю, все ж таки не настане час, коли друкована книга стане раритетом і буде значно дорожчою, ніж комп'ютер.

- Чи можна бути освіченою людиною, якщо не знаєш комп'ютера?

- Чи можна бути сучасною людиною, якщо не читаєш книг?

- З якого джерела (книги чи комп'ютера) ви одержуєте основну інформацію і знання? *(Відповіді дітей)*.

Згадаймо давньогрецький міф про Лабіринт. Виявляється, що книжковий світ, а особливо світ комп'ютерний, віртуальний і є тим самим лабіринтом, де на молодого і недосвідченого користувача чекає небезпека, справжній жахливий Мінотавр. Головна проблема сьогодні – це проблема вибору. Як відрізнити потрібну інформацію від непотрібної, глибоку від поверхневої, корисну від беззмістовної та шкідливої?

Вміння вибирати книгу чи знаходити інформацію за допомогою комп'ютера – це справжнє велике мистецтво. Як оволодіти ним? Гадаю, саме бібліотеки навчать вас цього мистецтва, покажуть вам шлях до Знань, до Духовності.

- Що означає слово «бібліотека»? (Книгозбірня)

Сучасна бібліотека збирає не тільки твори друку, а також аудіо- і відеокасети, ком пакт-диски, комп'ютерні програми, бази даних. До послуг читачів – різноманітна аудіо- і відеотехніка, комп'ютери, розмножувальна техніка. Бібліотека стає складовою сучасних інформаційних систем.

«Якщо стара бібліотека була джерелом, до якого йшли всі, хто бажав знань, то новітня – це водопровід, який розносить життєдайну вологу по будинках», - сказав Мельвіль Дьюї.

Тому сучасну бібліотеку почали називати «віртуальна бібліотека», «інформотека», «медіатека». Замість слова «читач» з'явився термін «користувач» бібліотеки.

- Як ви вважаєте, чи потрібна бібліотека в майбутньому?
(Відповіді дітей).

Підсумуємо ваші відповіді:

- Бібліотека завжди була і надалі збережеться як інтелектуальний та інформаційний центр;

- Бібліотека стане популярним місцем спілкування людей. Одна маса знань ще не робить людину щасливою і мудрою, не рятує від самоти; людині потрібна людина;

- Бібліотека – це той храм, де завжди народжується і зберігається духовність. Пам'ятаємо, що у давнину бібліотеку називали «дім життя», «притулок мудрості», «аптека для душі».

А поки ще два джерела інформації (книга і комп'ютер) мирно співіснують і доповнюють один одного, я вам розкажу про нашу ліцейську бібліотеку. Дехто з вас з нею вже познайомився, брав книжки або просто заходив подивитися. Фонди нашої бібліотеки невеликі. Нараховує вона в собі близько 10 тисяч примірників, з них 5 тисяч – підручники. До речі, ми кожен рік приймаємо участь в акції «Живи, книго!», учні з Центру освіти та науки допомагають мені перевіряти стан збереження підручників, тому звертаю вашу увагу на те, що підручники потрібно обгорнути, обов'язково підписати і шанобливо з ними поводитися: не писати, не малювати в них, не рвати листи тощо.

В бібліотеці, якщо ви звернули увагу, стоять комп'ютери, якими ви можете користуватися: набрати текст, зробити презентацію, щось виправити. Ви приходите зі своєю флешкою, я її перевіряю на наявність вірусів, і ви працюєте. Давайте пройдемо з вами до бібліотеки і подивимося навкруги. Це – відкритий фонд, де ви можете самі вибирати художню літературу, за стелажми – закритий фонд. Там зберігаються підручники, тому учням ходу немає. Тут розміщені довідкові видання: довідники, енциклопедії. Далі – українська художня література з давніх часів до нашого часу.

З тієї сторони – художня література зарубіжних письменників, навчально-пізнавальна література з фізики, хімії, астрономії, математики, історії; додаткова література з нашого профільного предмета – економіки; література з етики, естетики, філософії. Є в нас небагато книг з психології, ось де вони. Тут стоять книги письменників країн колишнього Радянського Союзу російською мовою, тут – книги наших земляків під назвою виставки «Таланти твої, Придніпров'я», книги про наше місто. Зверніть увагу на виставки. Вони бувають постійні, як оці – «Стежинами рідного краю», «Таланти твої, Придніпров'я», «Читаймо українською», і змінні – до видатних подій, круглих дат та знаменних подій, наприклад, зараз стоять виставки до 75-річчя видатного українського поета Івана Драча та до визволення Дніпропетровська під час II світової війни.

Хто з вас цікавиться детективами, треба підійти до цього стелажу, тут же – фантастика. Книги про Велику Вітчизняну війну ви зможете брати звідсіль.

Є в бібліотеці є стенд «Бібліотека – інформаційний центр ліцею», де ви можете почитати правила користування нашою бібліотекою, ради – поради читачам, новини в світі економіки та інші матеріали. У коридорі біля дверей до бібліотеки висить ще один стенд «Живи, книго!», де розміщуються підсумки рейдів-перевірок стану підручників та інші допоміжні матеріали.

Приходьте, читайте, я вам завжди рада. Дякую за увагу, на все добре.